

Cer  
Ni  
Ch  
N  
war  
gosh  
niu  
pod  
rad  
wyb  
nieg  
piec  
stan  
na  
neg  
wni  
N  
wia  
moc  
jed  
mor  
zrol  
czlo  
wis  
zna  
Se  
ska  
sz  
bl  
rec  
la  
cy  
wy  
me  
D.  
gosh  
for  
prz  
aki  
czy  
Her  
ko  
ew  
2  
raz  
zar  
on  
le  
to  
deg  
re  
m  
wa  
R  
pod  
mi  
pr  
ka  
prz  
ka  
2  
2  
fe  
ki  
ka  
L  
dop  
na  
sp  
czy  
dal  
wi  
pr  
tys  
zet  
ry  
36  
wy

# DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.  
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.  
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.  
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.  
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.  
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.  
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17  
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.



Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.  
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.  
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 149.

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 1 lipca 1928 r.

Rok XXII.

## Chrześcijańska Demokracja w obronie stanu średniego.

Na jednym z zebrań pewnego stowarzyszenia gospodarczego w Bydgoszczy, podniesiono przy omawianiu prac komisji szacunkowych dla podatku przemysłowego zarzut, że żadne ze stronnictw, które w czasie wyborów zbliżało się do stanu średniego, dziś o rzemiośle, drobnym kupiectwie i przemyśle nie myśli, że stan średni jest całkowicie skazany na własne siły i że z tego „faktycznego” stanu rzeczy należy wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Nie mamy wcale zamiaru odmawiać stanowi średniemu prawa do samobrony i organizacji. Uważamy jednak, że nie wolno tak bezceremonialnie fałszować prawdy, jak to zrobił na wspomnianym zebraniu człowiek, który z racji swego stanowiska i swoich stosunków winien znać przebieg dyskusji budżetowej Sejmu, w czasie której Chrześcijańska Demokracja po omówieniu całokształtu życia państwowego szczególnie uwagę zwróciła na położenie średniego stanu. Nie dla reklamy, a dla stwierdzenia istotnego stanu rzeczy przytaczamy poniżej ustęp z mowy p. posła Bitnera, generalnego mówcy budżetowego z ramienia Ch. D., poświęcony obronie interesów gospodarczych średniego stanu.

„Zamiast wielkiej naprawy i reformy — mówił p. poseł Bitner — przedłożył Rząd tylko program prac, jakie zamierza rozpocząć w najbliższym roku budżetowym. W uzasadnieniu tego programu wychodzi Rząd z konjunktury roku poprzedniego; uważa, że sytuacja jest tak pewna, iż może zaproponować bardzo poważne rozszerzenie budżetu. My nie zamykamy oczu na dobre strony i dobre wyniki gospodarki tego Rządu, ale mamy pewne wątpliwości i co do tego, czy nagłe podniesienie w ciągu jednego roku wydatków budżetowych o 36 proc., to znaczy o 700 milionów złotych, nie zachwieje równowagi budżetowej.

Rząd liczył się z nowymi źródłami podatkowymi i oceniał może zbyt optymistycznie wyniki dotąd osiągnięte. Na te wyniki wpłynęła — to przyznajemy — nietylko konjunktura lecz i umiejętne jej wyzyskanie przez Rząd, ale wyniki te jednak nakazują ostrożność.

Nasz majątek narodowy wynosi 12 miliardów złotych, dochód społeczny roczny wynosi 9 do 10 miliardów, z czego 2,65 milarda zabiera skarb państwa na swoje wydatki, 1,5 milarda samorządy, kilkaset tysięcy ubezpieczenia społeczne, to znaczy, że około 50 proc. dochodu społeczeństwa odbiera mu się w tej czy innej formie. To też brzemię podatkowe w Polsce stosunkowo jest większe niż gdzieindziej i istnieje przeciążenie podatkowe. Według statystyki rządowej, dołączonej do budżetu w okresie najlepszej konjunktury, w roku 1926 zostało zwinionych 36.000 przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, gdyż nie wyku-

pili patentów. Około 100.000 żywcielei rodzin utraciło źródło zarobkowania. W roku 1927 mieliśmy więcej upadłości niż w roku 1926, a w trybunale administracyjnym 25 proc. wszystkich wniesionych skarg dotyczy wymiaru podatków.

Choć ze względów państwowych nie głosowaliśmy zgóry za odrzuceniem rządowych przedłożeń podatkowych, to jednak co do treści przedłożeń jesteśmy zdania, że nie zadowalają one tego naszego postulatu, żeby przy takiej sposobności zrewiduować cały system podatkowy, a prócz tego opierają się na zbyt optymistycznych obliczeniach.

Kwestje te odbijają się zwłaszcza ciężko na sytuacji gospodarczej stanu średniego, na tych drobnych kupcach, rzemieślnikach jak: szewcy, krawcy, stolarze, rymarze, rzeźnicy, restauratorzy i w innych drobnych przedsiębiorstwach, które wprawdzie dają mało, ale za to żywią wielu ludzi.

Rząd troszczy się o wielki przemysł i dopomaga kredytami. Tych przed podatkami bronią księgi. Stan średni pozbawiony tej opieki, oddany jest na pastwę fiskalizmu.

Z tej diagnozy płynie wskazanie, że należy robić oszczędności w budżecie. Jeżeli społeczeństwo się w poprzednim roku dzięki szczęśliwej gospodarce Rządu dorobiło, to nie należy mu tego dorobku od razu podatkami zabierać...”

Dalszą część mowy poświęcił p. poseł Bitner (Ch. D.) budżetowi oświatowemu i stosunkom wewnętrznopolitycznym.

Z powyższego wynika, że Chrześcijańska Demokracja pozostała swojemu programowi i wynikającym z programu hasłom wyborczym, odnoszącym się do obrony interesów stanu średniego, wierna. Świadczą o tem także wnioski, zgłoszone do budżetu przez senatora Radomskiego, a poruszające sprawę obciążenia podatkowego rzemieślniczych warsztatów pracy.

Falszem więc jest twierdzenie, jakoby żadne ze stronnictw o stanie średnim nie pamiętało. Pamiętała Chrześcijańska Demokracja.

Nad fałszami tego rodzaju, jakie powyżej przygwoździliśmy, ubolewać trzeba tembardziej, że utrudniają one porozumienie się poszczególnych ugrupowań, konieczne ze względu na położenie a wysuwane przez nas jako nauka, płynąca z ostatnich wyborów.

### Zamachowiec na Lizarewa stanie przed sądem.

Warszawa, 30. 6. (AW.) Śledztwo w sprawie zamachu na urzędnika handlowego przy poselstwie sowieckim Lizarewa, prowadzone przez sędziego śledczego Wituńskiego, jest już na ukończeniu. Proces Jerzego Wojciechowskiego rozpocznie się przed Sądem Okręgowym w początkach sierpnia br.

## Nowy rząd Rzeszy.

Jest on prowizoryczny — do jesieni.

Berlin, 29. 6. (Pat.) W dniu 28 bm. poseł Herman Müller zakończył rokowania o utworzenie gabinetu z poszczególnymi posłami. O godzinie 5 po południu poseł Müller udał się do prezydenta Hindenburga, by mu przedstawić następującą listę nowego rządu: Kanclerz — Herman Müller (socjalista), sprawy wewn. Severing (socjalista, b. pruski minister spr. wewn.), praca — Wissel (socjalista), finanse — dr. Hilferding (socjalista), tereny okupowane i komunikacja — poseł Guérard (przywódca frakcji centrowej), sprawy zagr. — Stresemann (niem. partja lud.), gospodarka — dr. Kurtius (niem. partja lud.), sprawiedliwość — Koch (przywódca frakcji demokr.), wyżywienie — Dietrich (demokrata), poczty — Schaetzel (bawarska partja lud.), Reichswehra gen. Groener.

Prezydent Hindenburg zatwierdził powyższy skład gabinetu.

Berlin, 30. 6. (Tel. wł.) Długi kryzys zakończył się nareszcie dzięki interwencji Hindenburga, który sprzeciwił się stanowczo stworzeniu miejsce wicepremiera dla Wirtha (centr.) Cen-

trum otrzymało tylko jedną tekę. Nowy gabinet już zgóry jest naznaczony jako prowizoryczny. Ma istnieć tylko do jesieni br., kiedy znów rozpoczyna się nowe rokowania o utworzenie wielkiej koalicji. Obecny rząd oficjalnie nie ma tego charakteru, chociaż jego skład osobowy odpowiada partjom w koalicji.

Müller-Franken (z Frankonji) był handlowcem. Miał więcej szczęścia niż talentu. Dlatego był już w r. 1920 na krótki czas kanclerzem Rzeszy — Severing jest nam znany z tego, że pod jego rządami w Prusach grasowała na G. Śląsku mordercza czarna Reichswehra. — Hilferding, dr. medycyny, miał już raz tekę min. finansów, w gabinecie Stresemanna w 1923. — Koch był min. spraw wewn. Rzeszy w r. 1919. — Groener jest nasz stary znajomy. — Wissel był monterem i min. gospodarki w gabinetach Scheidemanna i Bauera zaraz po wojnie. — Curtius zatrzymał swą tekę. — Dietrich był już raz ministrem w Badenji. — Guérard jest jedynym nowym człowiekiem w gabinecie. Nie był jeszcze nigdy ministrem. Stał ostatnio na czele swej partji.

## Katastrofa kolejowa w Anglii.

Pociąg pospieszny wpadł na pociąg wycieczkowy.

Londyn, 30. 6. (Tel. wł.) W nocy z środy na czwartek pociąg pospieszny wpadł na pociąg osobowy w pobliżu Darling-ton (New Castle). Zderzenie było tak silne, że jedna z lokomotyw natychmiast wyskoczyła z szyn, przewróciła się i zasypała cały tor swymi szczałkami. Dwa wagony pociągu wy-

cieczkowego zdruzgotane. 22 zabitych, 47 osób ciężko rannych. Pociąg osobowy wracał z wycieczgów konnych w New Castle. Znajdowało się w nim przeszło 500 osób, wracających z tych właśnie wycieczg.

Przyczyna katastrofy na razie nie wiadoma.

## Siedem wniosków o karę śmierci w procesie donieckim.

Moskwa, 29. 6. (Pat.) Jak donosi agencja Tass, w dalszym ciągu rozprawy w procesie szachtynskim przemawiał prokurator Krylenko, który uważa za rzecz udowodnioną istnienie organizacji kontrewolucyjnej, pozostającej w stosunkach z przebywającymi zagranicą byłymi posiadaczami kopalń oraz miarodajnymi organami państw zagranicznych. Do dnia wczorajszego prokurator

zreasmował zarzuty, stawiane 31 z spośród 53 oskarżonych. Domagał się on kary śmierci w stosunku do 4 oskarżonych inżynierów oraz trzech techników. W stosunku do 20 oskarżonych prokurator żądał kary zamknięcia w więzieniu, względem zaś 3 wniosków o skazanie warunkowe. Zakończenie rozprawy spodziewane jest w dniu jutrzejszym.

### Prokurator bolszewicki domaga się 21 wyroków śmierci.

Moskwa, 30. 6. (AW.) W dniu wczorajszym prokurator Krylenko ukończył swą 11-godzinną mowę oskarżycielską w procesie o aferę sabotażową w zagłębiu dońskim. W konkluzji przemówienia prokurator Krylenko po-

stał wniosek o 21 wyroków śmierci, pozostali oskarżeni otrzymać mają karę długoletniego więzienia. Wniosek prokuratora wywarł na oskarżonych bardzo przygnębiające wrażenie.

## Endecja zmienia kompromitujące nazwisko.

Odtąd nazywa się „Partja Narodowa“.

Warszawa, 30. 6. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się zebranie stronnictw i organizacji, które popierały przy wyborach listę 24. Uchwalono powołać do życia komitet organizacyjny, któremu polecono opracowanie szczegółowego programu stronnictwa i zwołanie Rady naczelnej celem zatwierdzenia go. Nowa

partja, która ochrzciła się mianem narodowej, stawia sobie za zadanie obronę praw kościoła katolickiego, utrwalenie polskiego charakteru państwa, zabezpieczenie równowagi władz państwowych, przeciwdziałanie wpływowi radykalizmu i t. d.

Stare kawały!











# Parowcem do Finlandji.

(Listy z podróży).

III.

## Trzy dni w Helsink.

Kto był w stolicy Finlandji przed wojną a oglądnie ją dziś — zadziwi się. Miasto, liczące dawniej 160.000 mieszkańców (dziś 250.000), rozrosło się niesłychanie. Powstała wielka ilość nowych gmachów okazałych, wprost monumentalnych budowli, o jakich my w Polsce wogóle pojęcia nie mamy. Kiedy Nowy York i inne miasta amerykańskie poszczycić się mogą wysokością swoich „drapaczy chmur” — Helsinki z swoimi siedmiopiętrowymi pałacami, wyglądającymi jak cacka wyciosane z czerwonego granitu, bije rekord ogromną przestronnością, aryzmem i schludnością tych budowli. Po zniesieniu w r. 1922 ustawy o ochronie lokatorów, powstało w dzielnicach Kottby, przy Himmelsberget i w Eira nowe miasto. Miasto Helsinki wybudowało w ostatnich pięciu latach więcej gmachów, niż cała Polska razem! Lokatorzy nowych domów są po części ich współwłaścicielami. Dzierżawa mimo wszystko jest szalenie droga. N. p. mój kolega Ernonen z redakcji „Uusi Suomi” płaci za 2 pokoje z kuchnią i łazienką 1.000 marek fińskich miesięcznie. Uczyni to na naszą „lepszą” walutę 250 złotych.

— A ile też kolega zarabia, aby móż ty-le zapłacić?

— Nie wiele, bo tylko... 4.000 marek miesięcznie (1000 złotych).

Jak widzimy, dzierżawa mieszkania pochłania czwartą część poborów. W Polsce jeszcze to nie jest możliwym, musiano by wprzód pensje znacznie podnieść.

Prezydent m. Poznania, Ratajski, zastanawiając się nad tą kwestją poważnie, doszedł do następującej konkluzji:

— Znosząc w Polsce ochronę lokatorów musimy jednocześnie podwyższyć wszystkim pensje, aby mogli płacić. Przeróżająca liczba głosów komunistycznych w Poznaniu przy ostatnich wyborach sejmowych wpływa głównie z tej choroby — szerzy się niezadowolnienie, bo ludzie nie mają gdzie mieszkać... Siedm tysięcy ludzi w samym Poznaniu czeka na mieszkania...

— Panie prezydencie, zazdrościmy Poznaniowi, że najwięcej buduje...

— To wszystko zamało. Trzeba naśladować Finlandję.

Podróże kształcą. Rozrywek tutaj nie szukamy, bo poza wielkiem zamilowaniem do sportu prawie że ich niema. Kraina tysięcy jezior i lasów zajmujących połowę obszaru całego kraju (nieco większego od Polski) ma sławnych na cały świat biegaczy i zapaśników. Tak się szczęśliwie złożyło, że podczas naszego pobytu w Helsink odbywały się przedbiegi na Olimpiadę tegoroczną. Dzięki przejmości naszych fińskich kolegów „zdobyliśmy” miejsca na trybunie. Nie było to rzeczą łatwą. Mimo dnia roboczego (czwartek godzina 6 nad wieczorem) olbrzymi stadion mogący pomieścić kilkanaście tysięcy widzów był przepełniony. Setki samochodów pędziło w kierunku Eläintarha. Pojawienie się czterech polskich dziennikarzy (puolan toimitaja) na stadionie wywołało ogólny szmer zadowolenia. Zgromadzeni byli dosłownie wszyscy, od ministra do robotnicarza, sami mężczyźni — zdrowi, czerstwi — kobiet ilość bardzo znikomą. Nie jestem sportowcem, jednak się przez dwie godziny nie nudziłem. Finowie pozornie spokojni i zrównoważeni — rozgrzali się naprawdę, gdy przez gigantofony zapowiedziano im 2 mailin juoksu (bieg dwumilowy) Paavo Nurmiemu. Nurmi wybiera się do Amsterdamu. Młodzieniec ten jest rysownikiem-technikiem z zawodu. Prasie z zasady wywiadów nie udziela. Uściślił nam dłoń serdecznie i poszedł do swego „zajęcia”. Przy siódmym okrążeniu bieżni Fi-

nowie zaczęli dopiero klaskać i zachęcać swojego bohatera narodowego miarowo się rozlegającymi wykrzyknikami „hej, hej, hej!”. Nurmi, rozumie się, zwyciężył i tym razem. Drugim u mety był rówieśnik jego Helgas, trzecim niejaki Talminen, trzech innych odpadło po drodze. Wielkie zainteresowanie. Nurmi, rozumie się, zwyciężył i tym metrom, w którym wybili się na czoło sławny Ritola i Borg. Ocenę wyników pozostawiam eksp. Albrychtowi (szkoda, że tu nie był), ekspertowi naszemu w dziedzinie sportu.

Statua Nurmiemu, odlana w brzoźnie, ustawiona została w Atheneum. Opowiadano nam, że kiedy Nurmi wraca z Olimpiady, witają go każdorazowo biciem w dzwony i salwami armatnimi jak jakiego monarchę...

Wracając ze stadionu do miasta podpadło nam, że mimo kolosalnego ruchu kołowego rzadko gdzie na ulicach ujrzeć można policjanta. Ludzie są tak dobrze wychowani, że nad ich bezpieczeństwem nikt czuć nie potrzebuje. Dwanaście tysięcy samochodów, w tem półtora tysiąca luksusowych dorożek automobilowych — czyni z Helsink drugi Paryż. Istotnie jest stolica Finlandji — Paryżem północy, tylko z tą różnicą, że kobiety się tu nie malują i... mają włosy. Mając włosy — mają rozum. Trochę więcej jak trzecia część (dokładnie 34 proc.) wszystkich studujących w uniwersytetach, to kobiety. Kobieta do niedawna była ministrem opieki społecznej (socjalistka Sillanpää), kobiety są architektkami i inżynierkami, kobiety są nawet lekarzami wojskowymi i nadleśniczymi (Makuszyński złośliwie twierdzi, że... polują na... rogaczy), nie mówiąc o 1317 kobietach zajmujących wyższe stanowiska w służbie państwowej i sa-

morządowej. Kobieta-burmistrz, kobieta-prezes rady miejskiej to nic nowego. Rządkiem zato, bo pierwszym okazem w Finlandji, jest kobieta-prokurator. Są przytem tak łagodne i cudne, niebieskie mają oczy, blondynki jak nasza koleżanka Anni Voipio z redakcji „Uusi Suomi”, że nie wątpię, iż wszystkim z nimi jest dobrze. Różne hetery i demoniczne Sonje z Czeki bolszewickiej u stóp ich powinny leżeć... Kobiety finlandzkie, bo jest pewna różnica między smukłymi szwedkami a krępymi finkami o typie mongolskim, mają nadto tę dobrą stronę, że nigdy nie zapominają, iż są kapłankami domowego ogniska i samarytanekami. Szkoły gospodarstwa domowego, utrzymywane na koszt rządu, znajdują się w każdej większej miejscowości. Suomen nainen (fińska kobieta) należy obowiązkowo do obrony krajowej. Korpus ochotniczy „Lotta Svärd” — Miecz Loty, jednej z historycznych postaci w poezjach Runeberga. Mickiewicza Finlandji — liczy 50 tysięcy głów. Brał on wybitny udział w walkach o niepodległość. Nie sądzicie jednak, mój pan, że z bronią w rękę, przeciwnie, ciątka pitrasily chłopom strawę i... cerowały skarpetki i opatrywały... Jeden z artykułów konstytucji powiada, że do obrony kraju powo-

wszyscy obywatele Finlandji, bez różnicy płci. Kobiety wybrały sobie, proszę się nie gniewać, zajęcie najodpowiedniejsze: Strzelają okiem przez żołądek do duszy, niejedna celując dobrze — trafia najlepiej, bo do serca. Czekoladek nie jedzą. Kolega, który zabrał „Goplanę” z Poznania — musiał nią karmić — niedźwiedzie polarne w zwierzyńcu Högholmen. Stwierdził ku naszemu zadowoleniu, że niedźwiadkom łakocie polskie smakowały wyśmienicie.

— Czy są Polacy w Finlandji?

Owszem są. W Helsingforsie i w okręgu wyborskim. Coś ponad 500 rodzin, przeważnie robotnicy i drobni kupcy. Właściciel taksówki — Polak podjechał do przystani, aby popieścić swe oko widkiem polskiego okrętu, wyczytał bowiem w gazetach o przyjeździe „Gdyni”. Większość rodaków pojechała się z Finkami, dzieci mówią — po fińsku. Głównym działaczem wśród Polonii tutaj jest Władysław Wnuk, woźny posesora... (kobieta duchowna...)

## Kronika

Dlaczego moja kronika jest smutna... z p. wicepremierem. — To też... wet świętą prawdę jestem gotów... że się...

Bydgoszcz, 29. czerwca

Pan Bartel jest temu winny... kronika moja będzie dziś smutna... pogrzebowe Miserere albo jak... kat oboźnego z Obwiepola.

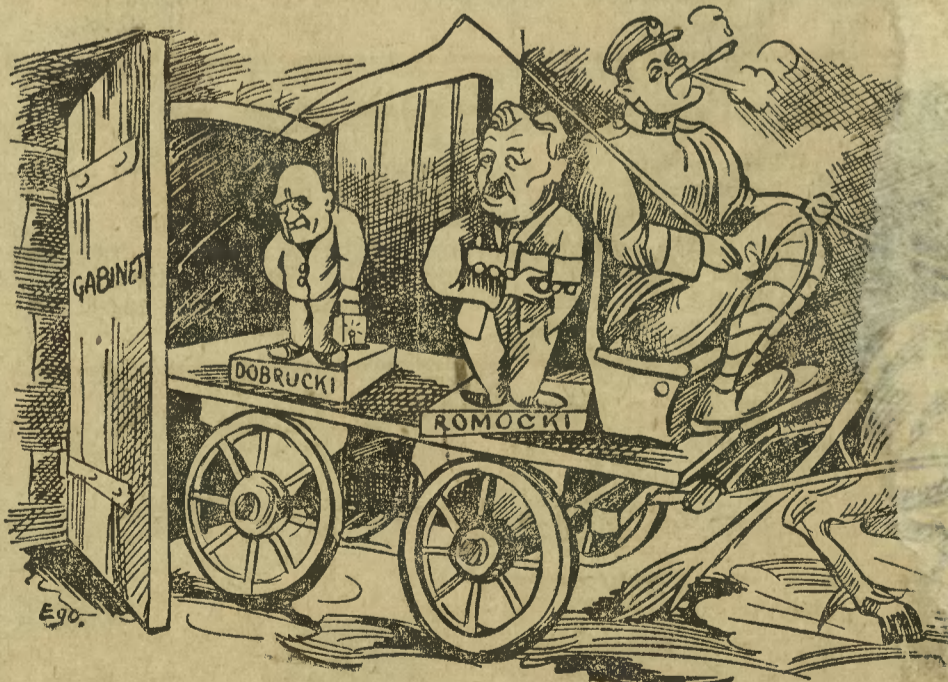
Bo pan prokurator pozywa... ziemię sądową, abym zdał rachunek... niechlujnych słów moich o pan... premierze.

Wy, Czytelnicy, wiecie o co... Z powodu niedotrzymania dan... rzędnikom przyrzeczeń nazwał... Bartla „mężem nieścisty”.

Rozumiałbym to dybanie p... kuratora na moją skórę, gdybym... dział o panu Bartlu, że robi z g... lewę. Ale ja użyłem przecie na... wersalskiego zwrotu: pan wice... raczy być nieścisty. Delikatniejsz... kawiczek niemam. A zresztą mo... słowość nie stać na nią.

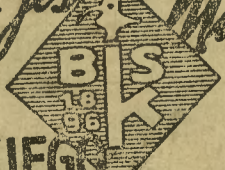
Wiem z góry, że ja w sądzie... Bartłowi nie dotrzymam placu... gdzie miał wszystkie paragrafy... a ja tylko to mizerne pióro... wokata Muracha. Co może je... tęższy adwokat przeciw cho... szemu premierowi? Nic.

## Z dziejów ostatniego przesilenia.



Co to za zmiana gabinetu, z którego tylko dwie figurki wywie...

Przyjemnością jest Murzynka zjesć



OD KASZUBOWSKIEGO

BRUNON KASZUBOWSKI STAROGARD

pozaatem odbywać marsze... we, biegi na przelaj, być szta... mieninową i już w święto Trzech... róli łamać sobie głowę nad tem, co... mi na św. Józefa począć wypada.

W razie nowych wyborów obowiązują się kandydować z listy rządowej, choćby ta nazywała się nie B.-B., ale nawet K.-Q.

Mogę też przykładać mą słabą rękę do pogromu opozycyjnych dziennikarzy

i należeć równocześnie do jednego z tak licznych komitetów pomnikowych.

Więcej dla ekspjacji mych błędów uczynić nie mogę — tak mi dopomóż Bóg.

**St. Brandowski.**

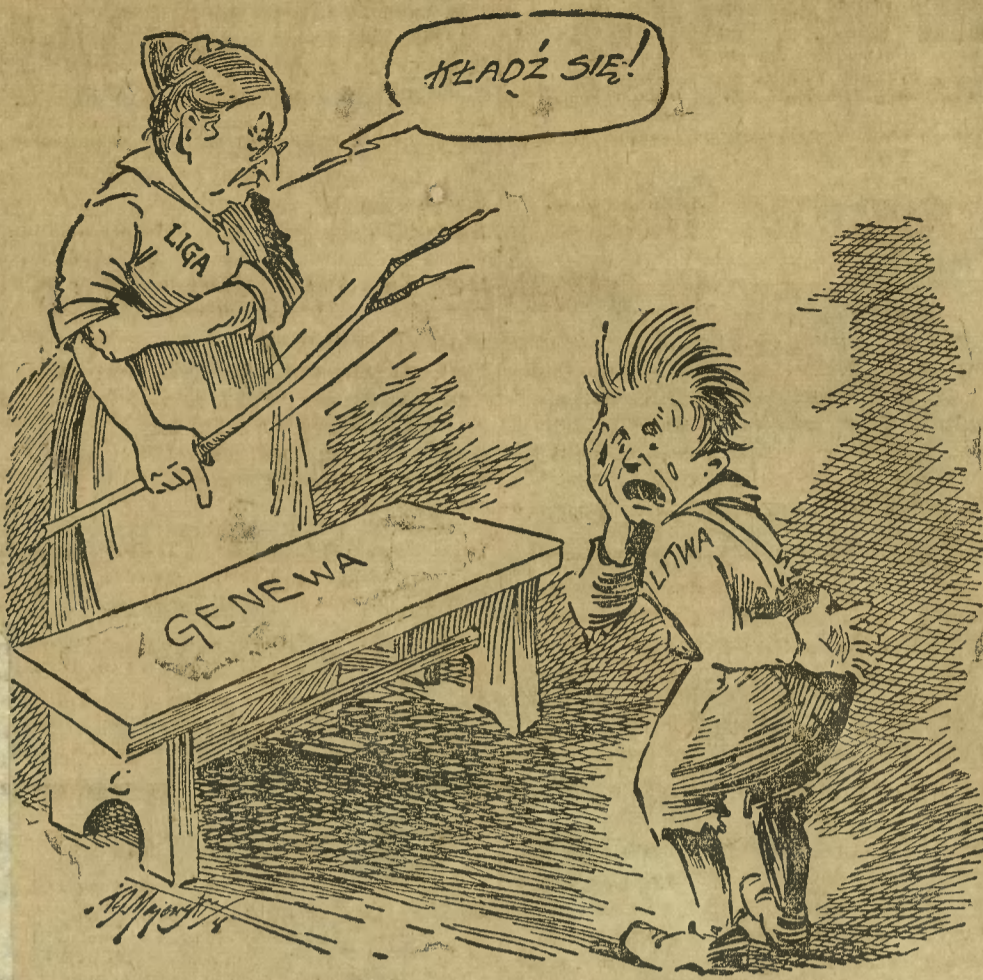
Na drugi dzień po napisaniu powyższej enuncjacji zrobił się taki mały przewrót czerwcowy i pan Bartel z wicepremiera awansował na premiera gabinetu.

Niewiem, jak tę wiadomość przyjęła opinia publiczna. Ja powiadam tylko tyle: niema złego, co by na dobre nie wyszło!

Bo pan Bartel z racji swego awansu może, a nawet powinien, ogłosić amnestję ad personam i odpuścić wszystkim winowajcom, którzy mu dokuczali, albo w jakim bolesnym miejscu go urazili.

Będzie to monarszy gest. Ja powrócę tam, gdzie byłem, i odtąd przez ostrożność, zamiast mężem nieścisłym, będę pana Bartla nazywał mężem nieszczel-

**Litwa grozi wystąpieniem z Ligi Narodów.**



Do smarkacza rzekła babcia gniewnie:  
Kładź się, bębnie niech ci lanie sprawię!  
Na to bęcwał rozplakał się rzewnio:  
Jak chcesz bić się, to ja... z tobą się nie bawię.

**Szkolnictwo mniejszościowe w Polsce i w Niemczech.**

**Oskarżenie pisma niemieckiego pod adresem Berlina.**

(Od własnego korespondenta „Dzien. Bydg.”).

Berlin, w czwartku.

W ostatnim numerze pacyfistycznego pisma „Andere Deutschland” (wychodzącego w Westfalji) znajdujemy ponownie obywatelstwa niemieckiego w Polsce i polskim w Niemczech.

autor stwierdza, że według danych polskich, istnieje na terenie Rzeczypospolitej Pol-850 tys. Niemców; sami Niemcy (w Rzeszy) mają swoich rodaków w Polsce na 870 tys.; stąd więc obie statystyki są zgodne.

większość niemiecka w Polsce liczy 80 tys. w wieku szkolnym. Z tych pobiera nauki w całości lub częściowo w języku niemieckim. Tak np. otrzymują w Poznańskim i na Śląsku dzieci niemieckie naukę:

- proc. tylko w języku niemieckim,
- proc. naukę języka i religii po niemiecku,
- proc. naukę religii po niemiecku,
- proc. tylko w języku polskim.

Podobnie sprawa się ma też w innych dzielnicach w Polsce.

Jak wygląda natomiast polskie szkolnictwo mniejszościowe w Niemczech?

714 tys. Polaków w Niemczech (według statystyki niemieckiej, która podaje 244 tys. osób, mówiących tylko po polsku i 470 tys. mówiących po polsku i po niemiecku) pobiera nauki po polsku całkowicie lub częściowo 2½ tysiąca dzieci. W całych Niemczech niema ani jednego gimnazjum polskiego. W Polsce tymczasem istnieje 16 gimnazjów wzgl. liceów niemieckich, wtem 8 rządowych i 8 prywatnych.

Objektywny artykuł p. H. Feeschena w ostatnim numerze „Das Andere Deutschland” jest płomiennym oskarżeniem pod adresem nieuczciwej kampanii niemieckiej, lubiącej przeinaczyć fakty. Koła „miarodajne” w Niemczech żałują się zawsze na los swoich rodaków w Polsce i twierdzą, że Polacy—obywatele pruscy żyją jak w raju. Cyfry mówią coś wręcz odwrotnego!

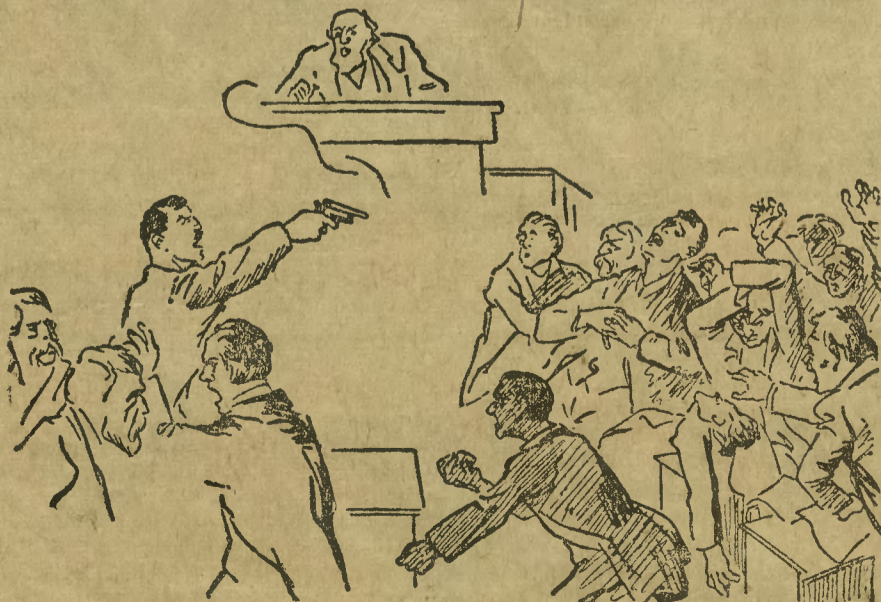
Dr. Al-ski.

**Jemnicza kradzież poczty pieniężnej na statku.**

Nowy Jork. Władze pocztowe Stanów Zjednoczonych stoją w dalszym ciągu na stanowisku, że kradzież poczty parowca „Leviathan” — o której osiłiśmy — dokonana została w czasie podróży przez Atlantyk. Do wiadomości władz tych doszło, że dwa worki

do przewożenia poczty przybyły do Berlina próżne, co uważają za dowód słuszności swego poglądu. Władze pocztowe przypuszczają, iż wartość skradzionej poczty jest niższa niż podawano pierwotnie i że nie przekracza 10.000 funt.

**Strzały w jugosłowiańskiej Skupczynie.**



Według nadesłanego nam z Belgradu szkicu.

**„Taniec między mieczami”.**

Kierownicy chrześcijańskiego ruchu społecznego mają zadanie doprawdy niełatwe. Zasady chrześcijańskie skazują ich na trzymanie się w pośrodku, między światopoglądem kapitalistycznym z jednej strony a socjalizmem ze strony drugiej. Wbrew tezie socjalistycznej, odmawiającej zasadzie prywatnej własności prawa bytu, występują chrześcijańscy społecznicy za utrzymaniem własności prywatnej. Ta sprzeczność poglądów wytwarza między ruchem chrześcijańsko-społecznym a socjalistycznym głęboką przepaść, przekształcającą się po stronie socjalistów w śmiertelną nienawiść, która się często wyładowuje fizyczną walką. Pamiętne jest np. morderstwo, dokonane przez socjalistów warszawskich na jednym z członków Chrześcijańskich Związków Zawodowych przy zeszłorocznych wyborach do stołecznej rady miejskiej, albo bandycki napad socjalistów w lutym br. na redaktora Bięgońskiego w Świeciu.

Z drugiej strony walczy chrześcijański ruch społeczny z wyzyskiem własności na szkodę robotników, co znowu sprowadza na jego reprezentantów śmiertelną nienawiść tych przedstawicieli kapitału, którzy dobrobyt własny chcą oprzeć na najohydniejszym wyzysku robotnika. Jak daleko ta nienawiść sięga, o tem pisaliśmy swego czasu, podając dwa wypadki z gruntu bydgoskiego, w których pewni pracodawcy zemścili się na dwóch członkach Ch. Z. Z. za pracę w organizacji, walczącej z wyzyskiem, wydaleniem ich z pracy. Gorszy wypadek zdarzył się jednak w Nasielsku, w h. Kongresówce. Otóż w tamtejszej cegielni „Kosewo” wyzyskuje się robotników w sposób najokropniejszy. Robotnicy tej cegielni nie znają 8-godzinnego dnia pracy, gdyż pracują od świtu do zachodu słońca, a zarobek, jaki utrzymują za kilkunastogodzinną dzień pracy, nie wystarcza im na najskromniejsze zaspokojenie niezbędnych potrzeb.

Głód i nędza, jaka wśród załogi tej cegielni panuje, doprowadziła do tego, że robotnicy postanowili się zrzucić. W tym celu zwrócili się do Chrześcijańskiego Związku Robotników Cegielnianych w Warszawie, który wydelegował do cegielni „Kosewo” natychmiast członka Zarządu Głównego Ch. Z. Z. Malinowskiego.

Delegat Ch. Z. Z. do cegielni jednak nie dotarł. W pobliżu cegielni zagroził mu drogę dyrektor cegielni, p. Henryk Trembliński, uzbrojony w kij i rewolwer. Gdy Malinowski oświadczył, że chce iść na zebranie robotników cegielni, uderzył go dyrektor cegielni kijem tak, że padł zamoczony na ziemię. Do półprzytomnego dał rozbawiony Tr. dodatkowo strzał, który ugodził M. w rękę.

Socjaliści zarzucają chrześcijańskiemu ruchowi społecznemu stale, że służy interesom kapitału. Jak wygląda zarzut w świetle powyższych wypadków? Czy wypadki te nie są zaprzeczeniem powyższego zarzutu a potwierdzeniem prawdy, że ruch chrześcijańsko-społeczny, jest ruchem samodzielnym, walczącym z jednej strony z wywrotem a z drugiej strony z wyzyskiem robotnika przez nieuczciwy kapitał? Właśnie ten „taniec wśród mieczów”, ta środkowa droga, prowadząca między 2 światopoglądami, najeżona trudnościami i niebezpieczeństwami, jest najlepszym dowodem że ruch chrześcijańsko-społeczny w Polsce jest zdrowy. Krocząc po tej drodze, bez zbaczania na lewo, czy prawo, ruch ten zdoła polepszyć położenie warstwy pracującej bez zakłócenia ładu społecznego i wewnętrzne pokoju.

**Straszna burza w Bawarii.**

Berlin. Donoszą tu z Monachjum, iż okolice Passawy nawiedziła gwałtowna burza wyrządzając znaczne szkody. W kilku miejscach spłonęło od uderzeń piorunów około 20 domów i kilkaset sztuk bydła. Na skutek kilkogodzinnej ulewy wezbrane rzeki i kanały zalaty okoliczne łąki i pola. Woda dochodzi na niektórych polach do wysokości 2 metrów

**Flota polska rośnie.**

Warszawa, 28. 6. (AW.) W nadchodzącą niedzielę 1. lipca odbędzie się w Gdyni poświęcenie dwóch nowozbudowanych w Anglii statków pasażerskich „Wanda” i „Jadwiga”, które przeznaczone będą do utrzymania regularnej żeglugi pasażerskiej przybrzeżnej.

**Przychwycenie świętokradcy.**

W Łazaryszkach pow. wileńsko-troczeńskiego dokonane zostało świętokradstwo. Zrabowane zostały skarbonki koscielne, zawierające ofiary. Sprawcę kradzieży aresztowano.















## Warszawa, czy Bydgoszcz?

Jutrzejsze międzyklubowe regaty w Brdyjuściu, są dla Bydgoszczy imprezą doniosłą. Biegi jutrzejsze, jak również biegi dnia 8. lipca zadecydują o tem, kto pojedzie na Olimpiadę wioślarską.

Główne starcie nastąpi pomiędzy A.Z.S. Warszawa, a załogą B. T. W.

Jutrzejsze regaty składają się z dwóch części.

1) regaty międzyszkolne. Do tych staje 9 towarzystw.

Faworytami w biegach międzyszkolnych są: „Brda”, „Wisła”, Świecie.

2) Regaty międzyklubowe. Do tych staje aż 18 klubów, wśród których widzimy: Gdańsk, Grodno, Kraków, Płock, Poznań, Toruń, Warszawę, Włocławek, a więc wszystkie tanki wioślarskie.

Dla młodzieży i pań długość toru wynosi 1200 mtr., dla starszych 1700 mtr.

Przypuszczalne wyniki. W biegu 6, czwórka, o mistrzostwo m. Bydgoszczy, można być pewnym, że B. T. W. puhar Magistratu zatrzyma.

W biegu 7, odbędzie się walka pomiędzy AZS. Warszawa a BTW. W biegu 8, (jedynek nowicjuszy) można postawić dobrą bombonierkę na p. Spychałę z K. W. T. W biegu 9, (czwórki lekkie) B. T. W. ma niezłe szanse. W biegu 10 (pań), prawdopodobnie pierwsze miejsce wezmą ambitne AZS-ianki. W biegu 11, prawdopodobnie zwycięży BTW. pod sterem p. Drewka, lub AZS. Poznań. W biegu 12, jedynki młodszych, postawiłbym na Jankowskiego z Torunia. W biegu 13, czwórki młodszych, rozegra się ostra walka z której prawdopodobnie B. T. W. wypłynie o koński włos na czoło. W biegu 1, (najwięcej interesującym) eliminacyjnym na IX Olimpiadę, odbędzie się zaciepła walka. Już samo to, aby tylko ten bieg widzieć, oplaci się jechać na regaty.

W walce tej, chcemy widzieć nasze kochane BTW-ianki — zwyciężca. W biegu 15, jedynek, prawie pewne widoki zwycięstwa ma Długoszewski. W biegu 16, ósemki młodszych, mówcie Szan. Państwo co chcecie, ale ja stawiam na B. T. W.

Nasi Szan. Goście, trenujący w Brdyjuściu, gdy ten artykuł wpadnie im

w rękę, dzisiaj wieczorem powiedzą: ho, ho! zobaczymy, czy my się tak łatwo damy pobić?

Ha! walki będą bardzo ciekawe. Czu-

ją to wszyscy i jutro cała Bydgoszcz znajdzie się w Brdyjuściu.

Ja zabieram z sobą megaton, lornetkę i „forsę”.

## Żywa akcja ratunkowa dla Amundsena.

Oslo. Akcja celem ratowania Amundsena przybiera ogromne rozmiary. Już dotychczas okręty norweskie zbadały przestrzenie pomiędzy wyspą Niedźwiedzia i Spitzbergen. Poszukiwania nie

odniosły żadnego skutku. W kołach rzeczoznawców uważają położenie za nadzwyczaj poważne. Kilku rybaków norweskich, którzy krążyli na południe od wyspy Niedźwiedziej doniosło, że dnia

18 czerwca, czyli w dniu, kiedy wyruszył samolot francuski z Amundsenem, widziało wielki samolot na południe od wyspy Niedźwiedziej. Samolot leciał bardzo nisko, dążąc ku wyspie. Odległość miejsca, w którym, jak przypuszczają, samolot wylądował, wynosi 500 km. na północ od Tromsø. W związku z powyższą wiadomością rybaków zaznaczają, że Amundsen przed odlotem wyrażał zamiar wylądowania na wyspie Niedźwiedziej, w razie, gdyby lądowanie okazało się koniecznym. Stacja radiowa na wyspie Niedźwiedziej otrzymała polecenie wystania na nartach ekspedycji ratunkowej i przeszkucania wyspy. Wyprawa wyruszyła już w nocy ze środy na czwartek, ale dotychczas nie nadesłała żadnej wiadomości.

## Komorne za lipiec, sierpień i wrzesień 1928 r.

Komorne podstawowe z 1 czerwca 1914 r. w markach niem.	Kat. I.	Kat. II.	Kat. III.	Kat. IV.	Kat. V.	Kat. VI.
	Pokój z kuchnią lub sam pokój sama kuchnia	2-3 pokojów lokale handl. z świad. przem. IV. kat. prac. rzemieśln. z świad. przem. VIII kat. oraz inne pomieszcz.	4-6 pokojów pomieszczenia zajęte przez zarejestr. zakł. nauk. i wychow. lok. spółdz. rob. oraz związk. zaw. lokale prac. rzem. z świad. przem. VII kat.	Sklepy (składy) i inne pomieszcz. handl. i przem. których roczne komorne nie przekraczało 1200 mkn., pensjonaty pracowni nie połączone z mieszk. oraz od 7 pok. wzwż	Sklepy (składy) i inne pomieszczenia handlowe i przemysłowe oraz hotele	Budynki fabryczn. i pomieszczenie w takich budynkach
mkn. złote						
1 =	1,23	0,60	1,23	1,23	1,23	1,23
2 =	2,46	1,21	2,46	2,46	2,46	2,46
3 =	3,69	1,81	3,69	3,69	3,69	3,69
4 =	4,92	2,41	4,92	4,92	4,92	4,92
5 =	6,15	3,01	6,15	6,15	6,15	6,15
6 =	7,38	3,62	7,38	7,38	7,38	7,38
7 =	8,61	4,22	8,61	8,61	8,61	8,61
8 =	9,84	4,82	9,84	9,84	9,84	9,84
9 =	11,07	5,42	11,07	11,07	11,07	11,07
10 =	12,30	6,03	12,30	12,30	12,30	12,30
20 =	24,60	12,05	24,60	24,60	24,60	24,60
30 =	36,90	18,08	36,90	36,90	36,90	36,90
40 =	49,20	24,11	49,20	49,20	49,20	49,20
50 =	61,50	30,14	61,50	61,50	61,50	61,50
60 =	73,80	36,16	73,80	73,80	73,80	73,80
70 =	86,10	42,19	86,10	86,10	86,10	86,10
80 =	98,40	48,22	98,40	98,40	98,40	98,40
90 =	110,70		110,70	110,70	110,70	110,70
100 =	123,00		123,00	123,00	123,00	123,00

Ustawie o ochronie lokatorów nie podlegają.

UWAGA: Lokatorzy, których domy połączone z wodociągami gminnymi i kanalizacją gminną obecnie, a tych urządzeń wodoc. i kanal. nie posiadały przedtem, opłacają za wodę i kanałowe bez względu na ilość pokojów. Kat. I. opłaca wszystkie świadczenia przewidziane w art. 7 ust. o ochr. lok. Sublokator płaci za przedmioty najmu bez urządzenia domowego o 30% za całość lub odpowiednią część od opłacanego przez lokatora komornego, za urządzenie domowe do 75%.

B. Błażkiewicz,

Biurowo dla spraw mieszkaniowych, sądowych, podatkowych i t. Stary Rynek 4.

## PROGRAMY RADJOFONICZNE. NIEDZIELA, DNIA 1 LIPCA.

Poznań. (344,8). Godz.: 10,15—11,45: Transmisja naboż. z Katedry Poznańskiej. 12,00—12,25 Sygnał czasu. Odczyt z działu rolniczego. 12,25—12,50: Odczyt z działu rolniczego. 12,50—13,00: Gawęda reporterska. 13,00—13,15: Biuletyn Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. 17,00—18,30: Transmisja koncertu symfonicznego z Warszawy. 18,30—19,10: Audycja dla dzieci. 19,10—19,30: Pogadanka w języku franc. 19,30—19,45: Silva rerum. 19,45—20,10: Odczyt (Transmisja z Warszawy). 20,30—22,00: Koncert wieczorny. 22,00—22,20: Sygnał czasu — Komunikaty meteor. i sportowy. 22,20—22,40: Nadprogram. 22,40—23,30: Muzyka taneczna z „Oazy” (transmisja z Warszawy).

Warszawa. (1111). Godz.: 10,15—11,45: Transmisja naboż. 12,00—12,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteor. 15,55: Komunikat meteor. 16,00—17,00: Odczyt z działu rolnictwa. 17,00—18,30: Transmisja z Doliny Szwajcarskiej. Koncert. 18,30—18,50: Rozmaitości. 18,50—19,15: Odczyt pt. „Udział Polaków w walkach o niepodległość Włoch” — dr. Adam Lewak. 19,45—20,10: Odczyt pt. „Ludy Kaukazu” — prof. Stanisław Poniatowski. Po odczycie Kom. Tow. Zach. do Hod. Koni w Polsce. 20,15: Koncert wieczorny. 22,00—22,05: Sygnał czasu, komunikat lotn.-meteor. 22,05—22,20: Komunikat PAT 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowe.

## ZMARLI.

śp. Stanisław Książek z Grudziądza, b. redaktor i wydawca „Kurjera Łódzkiego”, długoletni dyrektor teatrów.  
śp. Leokadja Kosiedowska w Czersku.

Nad wszystkimi

(17128)

góruje

# Alboril

proszek samopiorący!

Przyjmujemy subskrypcje na

## 4% Premjową Pożyczkę Inwestycyjną

### Bank M. Stadthagen

17150

Tow. Akc.

Ogłaszajcie się w Dzienniku Bydgoskim!

## Płachty żniwne

### worki-płótna

dla tapicerów i dla innych celów

### sienniki-przedza

dla powoźników i innych celów

### sznurki

16286

do wiązania worków

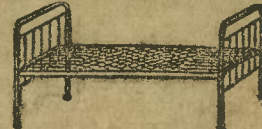
poleca:

„UNJA” Sp. Akc. dla Przemysłu Jutowego w Bielsku.

Przedstawicielstwo w Poznaniu ul. Gwarna 9. Tel. 2961

Korzystajcie z okazji!

10 dni



10 dni

wyjątkowych na

## łóżka żelazne i materace

urządza firma

JAN PAPRZYCKI, Bydgoszcz

Zbożowy Rynek 3. (8173)

Letnisko w Czarnówku, 3 km. od stacji Jasiniec n/W., okolica lesista, sucha, mieszkanie w szkole o 3 pokojach i kuchnią na czas letni do oddania. Zgłosz. do Przew. Rady Szkólnej miejscowej w Jastrzębiu, p. Fordon. 15743

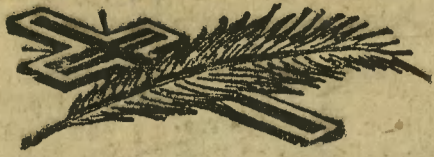
## Fortepiany — Pianina

najprzedniejszej jakości po cenach przystępnych i na dogodnych warunkach poleca

## A. Drygas, Bydgoszcz

17044)

ulica Długa nr. 18.



W środę, dnia 27 czerwca 28 r. o godzinie 20,20, rozstał się z nami na zawsze mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, najukochańszy ojciec, brat, szwagier, kuzyn i wuj **ś. p.**

## Edmund Misiewicz

opatrzone sakramentami św., przeżywszy 65 lat.

Niech mu ta ziemia rodzinna, którą ukochał duszą całą i dla której od wczesnej młodości poświęcał zdrowie i mienie, lekka będzie! Imieniem rodziny w nieutulonym smutku pogrążona

**Żona z córką.**

Bydgoszcz — Chicago.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godzinie 6-tej wiecz., z kaplicy ementarniej nowego cmentarza, nabożeństwo żałobne w niedzielę o godzinie 9-tej w kościele św. Trójcy. (17185)



W piątek, dnia 29 czerwca br. o godzinie 12-ej zasnął w Bogu opatrzone Sakramentami św. nasz najdroższy ojciec śp. (17111)

## Karol Hoppe

W ciężkim smutku pogrążone

**Córki.**

Bydgoszcz, dnia 30 czerwca 1928 r.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 2 lipca br. o godz. 5-ej po południu z domu żałoby ul. Garbary 6 na nowy cmentarz.



W czwartek, dnia 28 czerwca br. rozstał się z tym światem o godzinie 7 rano, po krótkich ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św. mój kochany mąż, drogi ojciec, dziadek, brat i wujek **ś. p.**

## Tomasz Górski

przeżywszy lat 70, o czym donosi w ciężkim smutku pogrążona **Żona i rodzina.**

Wtelnio, dnia 30 czerwca 1928 roku.

Eksportacja zwłok odbędzie się w niedzielę, dnia 2 lipca br. o godzinie 9 rano z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Wtelnio, poczem msza św. i pogrzeb. (17018)

### Obsadzamy kilka set posad

miejsceowych reprezentantów we wszystkich miejscowościach Polski. Panowie i panie wszystkich stanów, reflektujący na stały dochód miesięczny zechcą się zgłosić z podaniem zowodu etc. do

Dyrekcji „SANATOR” w Bydgoszczy 26.

Znaczek na odpowiedź załączyć. (17043)

### Starszych czeladników stolarskich

na dębowe sypialki poszukuje. Zgł. piśmienne przyjmuje E. Schwartz, Gniew. (16988)

Za dowody współczucia, jako też za odanie ostatniej przysięgi przy pogrzebie **ś. p.**

**Bronisławy Niedbalskiej** składamy wszystkim najserdeczniejsze

### Bóg zapłać.

17081

Rodzina.



### Kupno nagrobka

jest rzeczą zaufania. Polecam takowe w różnych stylach i gatunkach, po cenach najniższych, oraz na dogodnych warunkach spłaty pod długoletnią gwarancją.

Pierwsza Polska Fabryka Pomników i Nagrobków Teofil Strehlau, Bydgoszcz, Błonia 17

Założona 1905 roku

(10892)

Założona 1905 roku

### 20 brukarzy

potrzebuje zaraz na wyjazd Przedsiębiorstwo robot inżynierskich inż. Wawrzyn. Tabaka Bydgoszcz (9315) Ks. Markwarta 6.

### Poszukujemy

sumiennego i dzielnego oraz obowiązkowego ekspedytora — magazyniera. Piśmienne oferty skierować Browar Bydgoski Ustronie 6 17125

### Włoska Spółka Akcyjna

## Powszechna Asekuracja w Tryjeście ASSICURAZIONI GENERALI TRIESTE

ma zaszczyt zawiadomić, że kierownictwo Inspektoratu w Bydgoszczy z dniem 20 czerwca 1928 r. objął

**p. Edmund Jankowski.**

Towarzystwo przyjmuje ubezpieczenia: na życie, od ognia, kradzieży z włamaniem, nieszczęśliwych wypadków, odpowiedzialności cywilnej, transportów i walorów.

Zdolni agenci ubezpieczeniowi poszukiwani na Bydgoszcz i okolice.

**Inspektorat w Bydgoszczy**

Dworcowa 17, telefon 9-69.

17004

W poniedziałek dnia 2 lipca br. **otwieram przedsiębiorstwo techniczno-samochodowe** i polecam Szanownej klienteli 17083

## opony samochodowe

„FIRESTONE”, „DUNLOP” i „GOODYEAR”

łożyska kulkowe, oporowe i samonastawne wszystkich rozmiarów słynnej marki FICHEL i SACHS

**Oleje i tłuszcze samochodowe „SHELL”**

Akcesoria, części zamienne i benzyny.

## „AUTOTECHNIKA”

właśc. CZESŁAW KABACIŃSKI

BYDGOSZCZ, SOBIESKIEGO 9.



Najwyższy czas sprowadzać **superfosfat** pod zasiew plonów i ozimim.

**Superfosfat odebrany do 20 lipca kosztuje taniej.**

Bez **superfosfatu** niema dobrych zbiorów i dorodnego ziarna.

Przy zakupie zwracać uwagę na znak ochronny

16999

## „SUPER”

na opakowaniu, gdyż tylko towar z tym znakiem daje gwarancję doborowego gatunku.

Niska cena **superfosfatu** umożliwia nawet bardzo intensywne nawożenie.

**Superfosfat** zakupujcie w Waszej organizacji rolniczej lub u zaufanego kupca.

Informacji bezpłatnie udziela

Zw. „Przemysł Superfosfatowy”, Warszawa, Kredytowa 4.



Tak drogie i pożądane w dzisiejszym czasie materiały na ubrania i kostjmy damskie, bieliznę damską i pościelową, gotowe ubrania i płaszcze męskie i damskie, koldry watowe, płótna na bieliznę i inne wartościowe przedmioty, których cena rzeczywiście wynosi **40 złotych** — możecie u nas otrzymać **zapełnie bezpłatnie**. — Niema żadnego ryzyka. — Niepowodzenie wykluczone.

Prosimy nadesłać nam prawdziwe rozwiązanie obok umieszczonego zadania.

Należy ułożyć w kwadracie 9-ej kratkowym cyfry od 1-9 w ten sposób, aby suma dodana po liniach prostych dała liczbę 15. Liczba ta musi się powtórzyć możliwie dużo razy.

Wraz z zadaniem prosimy w liście podać dokładny adres oraz załączyć znaczek pocztowy, na co otrzyma W. P. szczegółowy prospekt niespodziankę. — Posłudamy dużo listów dziękczynnych.

**Dom Wysyłkowy „MERCURY”, Łódź Z. 3, skrzynka pocztowa 487.**

17132

### Obwieszczenie.

**Jarmark kramny** na bydło i konie odbędzie się w Tucholi, we wtorek, dnia 10 lipca 1928 r.

Tuchola, dnia 27 czerwca 1928.

Magistrat

(-) Saganowski, burmistrz

(17131)

### Dzielnego

### pomocnika malarskiego

obeznanego w wszelkich prac. jak pisanie szyldów etc. także szklarza, który pracował na budowl ewtl. na stałą posadę zaraz poszukuje. 16367

**Otto Klemz, Puck (Pomorze).**

### Podziękowanie.

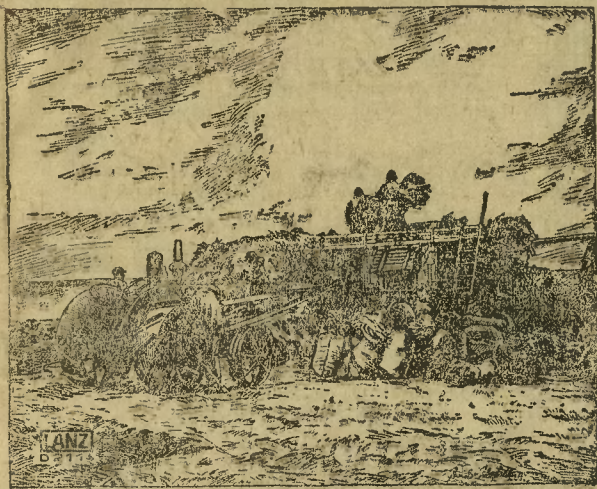
Wszystkim, którzy listownie lub udziałem w pogrzebie mojej najdroższej żony, ukochanej matki i drogiej córki **ś. p. Almy Borowicki** w-j okazali nam wyrazy serdecznego współczucia, składa y na tej drodze serdeczne 17124

### Bóg zapłać!

Stroskany mąż, córka i rodzice.

Solec Kujawski, w czerwcu 1928 r.

Po korzystnych cenach i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy z naszych składów w Bydgoszczy:



### MŁOCARNIE

parowe i motorowe  
fabrykat Lanza i Jähne

Traktory ropowe  
„Grossbulldog”

Przyrządy przyczepne  
fabrykat „Eberhardt”

Motory naitowe i benzynowe  
lżejszej konstrukcji, o różnej sile

## Bracia Ramme - Bydgoszcz

Sw. Trójcy 14b

Telefon 79.



### BĄDŹ CODZIENNIE

elegancko ubrany, a zaczniesz Ci się w życiu lepiej powodzić!

Materiały męskie letnie na ubrania i płaszcze z bielskich fabryk polecam po znanych niskich cenach!  
PP. Urzędnikom na dogodne spłaty.

## FR. SIKORSKI

róg: Król. Jadwigi ul.: Dworcowa 31  
15274)



Panowie i panie  
Maril” pozostanie  
najlepszy i basta  
z fabryki „Ergasta”

Do nabycia w (16957  
Bydgoszcz  
A. E. Lewandowski.  
drogerja, ul. Długa 41.

Niebywałe niskie ceny sezonowe!

- Plaszczyk rypсовy na całej podszewce od 32.— zł
- Plaszczyk jedwabny na całej podszewce tylko 45.— zł
- Plaszczyk Kasha na całej podszewce od 45.— zł
- Kostjumy damskie od 32.— zł
- Suknie damskie celinowe . . . . . od 25.— zł
- Suknie damskie popelinowe . . . . . od 11.— zł
- Kapeluszki słomk. od 4.— zł
- Bielizna oraz wszelkie towary krótkie polecam okazynie tanio.

Leon Borożyński  
ul. Długa 40, róg Jezuitkiej.  
Firma chrześcijańska!

## Krawcowa

rutynowana szyje sukienki damskie i dziecięce po przystępnych cenach.  
Kujawska 93, parter lewo, II drzwi. (16382

### „Impregnacja”

oferuje ze swego nowego powiększonego składu po najniższej cenie dziełnej:

- papa dachowa
- smola lepna
- karbolinum
- gudron
- asfalt
- smola drzewna
- smola żywiczna
- papa izolac.
- wapno
- cement
- gips
- trieda
- plyty gipsowe
- trzcina sufit.
- trzciniaki
- gwoździe pap.
- kafie
- cegła szamotowa
- zaprawa szamot
- rury betonowe
- rury kanalizacyjne (glazurowane)
- plyty chodnikowe
- koryta gliniane
- dachówki
- szpily
- ruberoid
- tupek

### „Impregnacja”

Bydgoszcz  
Składnica:  
ul. Chodkiewicza (Cegielnia).  
Telefon 1300.

### MEBLE

w najlepszym wykonaniu za gotówkę i na raty.  
Ceny najniższe.  
M. Stanikowski - Poznań  
ul. Woźna 12. Butelska).

## PIANINA

przez artystów uznane, premjowane złotym medalem kupuje się najkorzystniej i na dogodnych warunkach spłaty

### W CENTRALI PIANIN

Bydgoszcz, (25372

ul. Pomorska 10. Tel. 17-38

Zastępstwo: Łódź i Lwów.

### P. T. Urzędnicy, Wojskowi, Nauczyciele!

Pragniecie posiąść cenzus naukowy celem uzyskania posady lub stabilizacji lub awansu wpiszcie się zaraz do

### Instytutu Naukowego „MATURA”

Kraków, Karmelicka 35 na kurs korespondencyjny, do matury gimn. lub semin. naucz. lub z 4 wzgl. 6 kl. gimn. Każdy z Panów wyuczy się szybko pod osobistym kierownictwem PP. Profesorów do polrzedniego egzaminu ku zupełnemu zadowoleniu, bez opuszczania stałego mieszkania lub zajęć zawod.

Żądajcie prospektów i próbnych lekcji na 3 dni po nadesłaniu 3 50 (podać klasę wzgl. język).

Wpisujemy się do 15 bm. zniżka 20 proc. (15789

Uwaga! Przyjmuje się też wpisy na kursa uszne zbiorowe w centrali w Krakowie na swindecio z 4, 8 kl. gimn. oraz na kursa maturalny, jak również wypożyca się komplety skryptów osobom, którym przy ostatnich egzaminach nie powiodło się, a to na 2 do 3 miesięcy za kaucją i nieznaczną opłatą.

### Twaróg stołowy

z słodkiego mleka codziennie świeży hurtownie i detalicznie. Wysyłka dla zamiejscowych w skrzyniach Dwór Szwajcarski 15272 spóldz. z o o.

Bydgoszcz, Jackowskiego 25-27. Tel. 254.

### Piegi

plamy wyrzu Benegina ty usuwa krem Benegina znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery. Benegina mydło przetłuszczone, jako konieczny dodatek do kremu piegi i plamy na twarzy i na ciele. Cena kremu 2. zł, mydło 1,50 zł (10885  
Mag. Jan Stenzel, aptek Główny skład i wytwornia Apteka pod łabędziem Grudziądz, Rynek 29.



### Na raty

miesięczn. 18 zł

pierwsza wpłata 36 zł



Kromczyński, Poznań Al. Marcinkowskiego 5, 16 66

### Berliet

lekki, otwarty 6 osobowy, gotowy do jazdy, dobrze utrzymany korzystnie do oddania. 16386

E. Stadie - Automobile. Bydgoszcz, Gdańska 160 Tel. 1602.



### Wózki dziecięce 15615

### Łóżka dziecięce

w bardzo wielkim wyborze. Spłaty w ratach dozwolone. — Prosimy zażądać cenników



## „BLASK”

hasło chwili, dla przeczornej gospodyni! Wśród licznej powodzi rozmaitych

### środków do prania

Zachowały sobie wyroby marki

## „BLASK”

swoją dawną i ustaloną renomę bo były — są i będą zawsze (16356

### najlepszymi

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Spółka Akcyjna, Poznań.



### Owady idą ręką w rękę ze śmiercią

Konieczną jest samoobrona przeciw owadom przynoszącym do mieszkań zaradki różnych chorób i dokuczliwość swą niedającym nam spokoju.

Zwalczajmy je przy pomocy Flitu.

Jako rezultat starannych i długotrwałych doświadczeń FLIT jest najlepszym środkiem do tępienia i bezwzględnie niszczenia much, komarów, pluskw, karaluchów i wszelkich innych owadów oraz ich zarodków. FLIT deciera do wszelkich szpar i szczelin tępiąc kryjące się w nich owady i niszcząc ich zarodki. FLIT niszczy mole oraz ich zarodki i zabezpiecza odzież i materiały FLIT jest taty w użyciu i nie plami najdelikatniejszych nawet materiałów i tkanin. FLIT jest zupełnie nieszkodliwym dla ludzi i zwierząt. Do nabycia we wszystkich aptekach drogowych i drogeriach

Generalne Zastępstwo na Polskę

### Standard Nobel w Polsce S. A.

Centrala - Warszawa, Al. Jerozolimska 57

Składy własne i przedstawicielstwa we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej



Żądać żółtej blaszanki z czarną opaską

### NISZCZY

Muchy, Komary, Mołc, Mrówki, Pchły, Pluskwy, Karaluchy i wszelkie inne owady oraz ich zarodki

### SÓL DO NÓG

### „RAZ-DWA-TRZY”

zapobiega i usuwa pocienie nóg nabrzmienia stwardnienia i odparz. skóry  
Cena 90 groszy. (14096  
Sprzedają drogerje i apteki  
St. Müller, Laborat. Poznań t.

### Samochód

osobowy Ford 4 siedzeniowy kryty, mało używany za gotówkę korzystnie na sprzedaż. (16367  
Hans Nitz, Tiegenhof, Wolne Miasto Gdańsk  
Tel. 142.

Skład kolonialny i do gotowy do jazdy, dobrze utrzymany korzystnie do oddania. 16386  
E. Stadie - Automobile. Bydgoszcz, Gdańska 160 Tel. 1602.

## Baczność!!!



Proszę nie zapomnieć  
**EOS EXTRA**  
alf. kolorowego obuwia

EOS-WERK, Gdańsk.

**W Krynicy „Małopolanka“** przy deptaku  
ordynuje  
**Dr. Bol. Senikowski**  
b. długol. asyst. Dr. Lahmanna w Dreźnie. 16779

W dniu 14-go lipca br. o godzinie 10-tej rano odbędzie się na składnicy celnej (gmach Ekspedycji Towarowej):  
**sprzedaż licytacyjna zalegających towarów:**  
balony do fabrykacji żarówek, podwozia samochodu, pompy, 2) środek do klejenia, koniczyzna, roślina żyjąca, koło zapasowe, pod 2) powrotny wywóz za granicę.  
Blizsze dane w ogłoszeniu wywieszonym w Urzędzie Celnym. Wzywa się odbiorców do wykupienia towarów przed terminem licytacji najpóźniej w dniu licytacji, bowiem stracą prawo rozporządzenia towarami.  
16882  
**Urząd Celný Bydgoszcz.**

**Telefony! Sygnalizacja!**  
Instalacje nowoczesnych urządzeń telefonicznych, urządzenia sygnalizacyjne, dzwonek i świetlny, dla hoteli, szpitali, szkół, fabryk itp. instytucji. Elektryczne zegary, wodowskazy, pozarobowskazy, jak i zakłady ubezpieczające dla banków i przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych.  
**Centrala Budowy Telefonów**  
IDASZAK i WALCZAK  
Poznań, plac św. Krzyski nr. 4  
Telefon nr. 1459. (16996)  
Długoletnia praktyka! Pierwszorzędne referencje!

**Bezinteresownie!**  
Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli czujesz moralnie i nie znasz wyjścia, napisz do psychologa-grafologa redaktora Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych. Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój należy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z którymi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żona, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szereg zadane pytania jak również horoskop słynnego medium Mille Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego“ bezinteresownie. Lecz na pokrycie kosztów ogłoszeń, wydatków pocztowych i kancelaryjnych założyć 2 zł (można w znaczkach pocztowych). Osoby przyjmujące w godz. 12-7. Protokoły, odczepy, podziękowania najwybitniejszych osób słynnych. Warszawa Psycho-Gratolog Szyllera Szkolnika. Redakcja „Świt“, Nowowiejska 32 m. 6.  
Ogłoszenie wyciąć i założyć do listu. (12972)



Wszędzie do nabycia. (14635)  
E. Bucholski — Poznań, ul. Dąbrowskiego 81, tel. 68-74.

**Wapno w kawałkach**  
**Cement portlandzki**  
**Smole**  
**Papę dachową**  
i wszelkie inne  
**materiały budowlane**  
dostarczają po korzystn. cenach i na dogodnych warunkach  
**BRACIA SCHLIEPER**  
fabryka papy dachowej  
Telefon 306 Gdańska 99 Telefon 361  
13051

**SLYNNY ASTROLOG**  
robi wspañałą pozycję  
**BEZPŁATNIE**  
chce Wam powiedzieć



Czy przyszłość Wasza będzie szczęśliwa i jęsa. Jakie osiągnięcie powodzenie w miłości, małżeństwie, przedsiębiorstwach Waszych, planach i projektach. Możecie również otrzymać wyłtomaczenie wielu ważnych zagadnień, które jedynie Astrologia wyjaśnić jest zdolna.  
Czy urodziłeś się pod szczęśliwą gwiazdą?  
RAMAH, słynny orientalista i astrolog, którego studia i porady astrologiczne wywołać zdołały istny nawał listy, syczących piśmiennych podziękowań z całego świata, prześle Wam GRATIS, bezinteresownie, analizę Waszej przyszłości, która łącznie z osobistymi radami" zawierać będzie wskazówki, które Was wprowadzą nie tylko w zdumienie, ale w zapal i entuzjazm. „Porady osobiste“ zdolne są zmienić bieg Waszego życia. Napiszcie zaraz bez wahania w Waszym własnym interesie — adres: RAMAH, Folio 38 PE 44, Rue de Lisbonne, PARIS. Nadzwyczajna niespodzianka czeka Was! Jeżeli chcecie, możecie w liście założyć zł. 1.— w markach pocztowych, które przeznaczone są na pokrycie części kosztów porta i in. Porto do Francji: zł. 0,50. (13732)

**BANK LUDOWY**

Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością  
**w Bydgoszczy, Stary Rynek 11**  
telefon 927, 938 założ. w r. 1895  
załatwia wszelkie interesy bankowe:  
dyskontuje weksle, otwiera rachunki bieżące i czekowe, załatwia inkasa bankowe oraz przekazy krajowe i zagraniczne, pośredniczy w sprawach długoterminowych pożyczek Państwowego Banku Rolnego  
przyjmuje wkłady oszczędnościowe za korzystnym oprocentowaniem także w walutach zagran.  
wypożycza bezpłatnie skarbniki dla drobnych oszczędności.

**PIANINA**

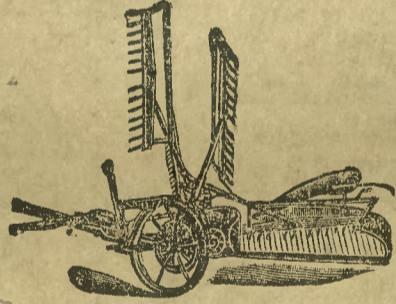
najlepszego gatunku  
za cenę zł. 2.200.— do 3.000.—  
na odpłatę do 18 miesięcy  
przy wpłacie ca. 1/3 ceny kupna - dostarcza  
**B. SOMMERFELD**  
Bydgoszcz, ulica Śniadeckich 56  
Największa fabryka pianin na wschodzie, 150 ludzi  
Rok zał. 1905 Tel. 883 i 458  
16758

**„MURZYNKI“**

dla dalszej sprzedaży po 10 i 20 groszy  
jako też wszelkie inne cukierki, drażetki  
i czekolady dla hurtowników i na dalszą  
odsprzedaż oferuje  
**„LUKULLUS“** Fabryka wyrobów cukrowych i czekoladowych  
Bydgoszcz, Poznańska nr. 28  
Telefon nr. 1670.  
FILJE: Poznań, ul. Mostowa 32. Grudziądz, ul. Groblowa 11. Inowrocław, ul. Dworcowa 52.

Po **korzystnych cenach** i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy

**Zniwiarki**  
oryg. Deering  
" Cormick  
" Eyth



Kamienie do toczenia - Wózki przednie  
Grabie konne - Przetrzęsacze siana  
Wielki skład części zapasowych

**Bracia Ramme**  
Bydgoszcz, Sw. Trójcy 14b. Telefon 79.  
11027

**MORTIN**  
TĘPI:  
KARALUCHY PRUSAKI  
MUCHY PLUSKWKY POKŁY i.t.p.  
MORTIN JEST ABSOLUTNIE NIESZKODLIWY DLA LUDZI I ZWIERZĄT DOMOWYCH.  
DO NABYCIA w APTEKACH, SKŁADACH APTECZNYCH i SKŁADACH FARB. ✱  
Pełna gwarancja za skutek. 14709

**Chodnikowe**  
płyty cementowe  
bardzo korzystnie i na długoterminowe spłaty do oddania. (13050)  
**Bracia Schlieper**  
fabryka papy dachowej  
Gdańska 99.  
**Naukę**  
księgowości, stenografii, korespondencji udziela  
G. Vorreau (9194)  
rewizor ksiąg  
Bydgoszcz,  
ul. Jagiellońska 14.

Głównie zastępstwo przyborów pszczelarskich  
**Ule - kószki**  
Drzewo na ramki — sztuczną węzę oraz wszelkie narzędzia bartnicze  
poleca (15176)  
**Fa. JULJ. MUSOLFF**  
Tow. z ogr. poręką  
ul. Gdańska 6 BYDGOSZCZ Tel. 26 i 1650

**Bydgoska Gazownia Miejska**  
sprzedaje po cenach obniżonych  
koks gazowy do centralnego ogrzewania  
benzol motorowy, smołę,  
siarczan amonowy do celów rolniczych  
Zgłoszenia przyjmuje: Bydgoska Gazownia Miejska  
ul. Jagiellońska 38, telefon 630 i 631. (15124)

**Radjo na raty**  
i części składowe  
poleca  
inż. M. Brukarzewicz  
Toruńska 181 telefon 1450  
Wykonuje także instalacje elektryczne siły i światła, telefonów i t. p. 11721

**600 zł. miesięcznie**  
i więcej mogą zarobić panowie i panie bez fachowej znajomości sprzedając naszego artykułu prywatnego. Także jako zarobek poboczny. Kto widzi jest zachwycony i kupuje. Prospekty, wzory i warunki wysyłamy po otrzymaniu dokładnego adresu. (14700)  
**DOM WYSYŁKOWY „MERCURY“**,  
Łódź, a 13, skrzynka pocztowa 487.

**Zdolna stenotypistka**  
pisząca biegle na maszynie, która może według krótko podanych wskazówek załatwić korespondencję potrzebną natychmiast. Znajomość języka niemieckiego konieczna. Piśmienne zgłoszenia z podaniem dotychczasowego zajęcia i z odpisami świadectw w języku niemieckim uprasza  
**E. Stadie - Automobile**  
Bydgoszcz, ul. Gdańska 160. 16641

Większe przedsiębiorstwo w Grudziądzu poszukuje natychmiast doświadczonego i sumiennego  
**księgowego**  
znającego w słowie i piśmie język polski i niemiecki. Posada stała. Zgłoszenia w języku niemieckim z podaniem wieku i pretensji pod „Stala posada“ do IRO Bydgoszcz, ul. Hermana Frankego 3. 16797)

**Wydział Powiatowy w Świeciu**  
rozpisuje niniejszem konkurs na posadę  
**technika drogowego.**  
Do wniosku należy dołączyć: 1. życiorys własnoręcznie napisany, 2. odpis świadectwa z ukończenia szkoły budowlanej, 3. ewtl. świadectwa z odbytej praktyki. — Zgłoszenia z podaniem żądanej pensji skierować należy do Wydziału Powiatowego w Świeciu. Posada może być natychmiast objęta. (16914)  
Starosta: (—) Kowalski.

**Ogrodnik**  
żonaty, który także załatwiać musi pracę odzwierzętego, może się zgłosić natychmiast do (16905)  
**„Unamel“, Unisław.**

Wydział Powiatowy powiatu chodzieskiego w Chodzieży przyjmie natychmiast na zastępstwo drogomistrza  
**pracownika**  
z znajomością budowy i utrzymania szos względnie szachmistrza na przeciąg 3—4 miesięcy. Zgłoszenia z podaniem kwalifikacji i żądanego wynagrodzenia należy skierować do Budowniczego powiatowego w Chodzieży. (17002)

**Kasjerka**  
osoba inteligentna i wykształcona, znająca również prace buchalteryjne  
przyjmie posadę od 1-go lipca rb. Wymagania skromne, referencje poważne. Łask. zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „W. K. 150“. (16506)







# Saletre chilijską

do natychmiastowej dostawy, w mniejszych i większych ilościach, loco składowa lub stacja Grudziądz of.

## Pardon & Kurzawa Grudziądz

17133  
Adres telegraficzny: PARKURZ. Telefon 52 i 858.

Szanownej Publiczności m. Bydgoszczy i okolicy do łaskawej wiadomości, iż z dniem 1 lipca br. przejmuję

### interes rzeźnicki

p. Godka, ulica Dworcowa 67.

Staraniem moim i zasadą będzie dostarczyć towar codziennie świeży. Wyrób kiszek każdego rodzaju starannie konserwowanych. Ceny najdostępiej, przy usługach sumiennej i uctwowej. Przyjmuję dostawy do kantyn, przedsiębiorstw przemysłowych, hoteli, restauracji i pensjonatów. (16358)

Upraszam Szan. publiczność o łaskawe uwzględnienie mojego przedsiębiorstwa kreślę z poważaniem

**Karol Boehm**  
Dworcowa 67, telefon 1258.

**W. Cz. Andrzejewski**  
dentysta - ulica Śniadeckich 11.  
Zęby / Sztuczne plomby / Korony, mostki  
6287 Pierwszorzędne wykonania.

**Johannes Schroeter**  
założ. 1882 r. złotnik założ. 1882 r.

Złoto, srebro, klejnoty i zegary  
Bydgoszcz, Długa 59.

**Zawiadamiamy,**  
że pan **Ludwik Winter**  
z dniem 20 czerwca br. opuścił zajmowane stanowisko, wobec czego nie jest upoważniony do zawierania żadnych tranzakcji w imieniu T-wa 17005

Włoska Spółka Akcyjna  
**Powszechna Asekuracja w Tryeście**  
ASSICURAZIONI GENERALI TRIESTE.

**2 strugarki poprzeczne**  
(szepingi kulisowe) nowe wystawowe, o skoku 400 mm wyrobu F. Rohn, Zieliński i Ska sprzedamy okazynie ze składu w Bydgoszczy. Zgłośz. Tow. dla Handlu z Turcją, Warszawa, Wspólna nr. 2. Telefon 312-76

Restauracja  
**Wicka Kujawskiego**  
ulica Fordońska nr. 1. — Telefon nr. 1658  
od 1 lipca br. codziennie od godz. 2

**Koncert artystyczny**  
zespołu Begera (17126)

**Rto chce piękną nagrodę zdobyć**  
Musz do źródła kolejarzy przybyć  
Gdzie każdy amator strzelania  
Ma prawo coś do wygrania.  
Dziś w sobotę zaczyna się strzelanie  
Stawcie się wszyscy jak na zawołanie  
Bo każda nagroda jest wartościowa,  
A Gospodyni także morowa.

**Restauracja Źródło Kolejarzy**  
ulica Sienkiewicza nr. 23. (17084)

### Nie do wiary, a jednak prawda!

Tylko dla reklamy do 1-go grudnia 1928 roku do każdej

## Laterni „Komete“



14506  
dodaje się **darmo**  
(wartości **zł. 4.-**)

orygin. amerykański APARAT do golenia

„GILLETTE“

wraz z jednym oryginalnym nożykiem „Gillette“ i broszurką: „Jak się golić”. — Nabywając dwa, ogólnie uznane za najlepsze, przedmioty wartości **zł. 10.80** lub **zł. 11.50**, zapłacicie tylko za latarnię wielkości 5“ wielkości 7“  
**zł. 6.80**            **zł. 7.50**

Również polecam kosi, babki, młotki, nierścień do kos, muszczki, sprzęty kuchenne, okucia budowlane.

Korzystajcie z niebywalej okazji!

**K. STARK**, handel żelaza    Gdańska 42-43    Telefon 2531367

Niebywała okazja taniego zakupu!

### Sprzedaj posezonowa

od 2-go do 14-go lipca.

### Zupełna wyprzedaż tegorocznego zapasu

letnich materiałów męskich **z rabatem do 20%**

letnich materiałów damskich **z rabatem do 15%**

Na wszystkie inne artykuły jak: płótna, wsypy, materiały bawełn., firanki, kapy, narzutki, obrusy i kołdry udzielam **10% rabatu.**

**F. Lewandowski**, Bydgoszcz Długa 30.  
17006



17082  
W poniedziałek, dnia 2 lipca 1928 roku, otwieram o godzinie 4 po południu mój

### Skład Radio-apatatów i części

pod firmą

### K. WRYCZ-REKOWSKI

przy ulicy Jezuickiej 12. Telefon nr. 1012. naprzeciw Magistratu.

Skład mój zaopatrzylem w wielki wybór części radiowych, przez co będzie mi możliwym Szan. Klientelę obsłużyć jak najstaranniej. Prosząc o łaskawe poparcie, kreślę się

z poważaniem

**Karol Wrycz-Rekowski.**

Telefon 150 i 830            Telefon 150 i 830

Pierwszorzędny górnośląski

**WĘGIEL, KOKS HUTNICZY, BRYKIETY**

**SCHLAAK i DĄBROWSKI**

Sp. z o. p.            15250

Bydgoszcz, ul. Bernardyńska 5.

### KAWIARNIA TEATRALNA

Telefon 21-04    Jagiellońska 70.    Telefon 21-04  
obok Teatru Miejskiego

### Codziennie Koncert

lubianej orkiestry 62. p. p. Wlkp.

17079

Kawę znana z dobroci — obficie zaopatrzony **Bufet** w zimne i ciepłe zakąski.

**Własny wypiek ciast.**

Początek koncertu o godz. 5-tej

**W niedzielę i święta Matine.**

**KUPIJCIE WYROBY**  
**Boguna**  
firmy C. F. MÜLLER i SYN  
BOGUSZEWÓ-POMORZE.  
FABRYKA POWIDEŁ BURACZANYCH  
MARMELAD I POWIDEŁ ŚLIWKOWYCH  
ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA”  
ROK ZAŁOŻ. 1881. — TELEFON 1 i II  
**WSZĘDZIE DO NABYCIA.**

**Codziennie**  
**Wielki Koncert Wojskowy**  
w ogrodzie Resursy Kupieckiej  
ul. Jagiellońska nr. 25.  
Początek o godz. 6, w niedzielę i święta  
o godzinie 5 wiecz.  
Wstęp wolny. (14678)    Wstęp wolny.

IV. Narodowe  
**kulanie w kregle**  
u **Wicka Kujawskiego**  
w BYDGOSZCZY  
ul. Fordońska 1  
odbędzie się od dnia 1 lipca do 15 sierpnia 1928 r.  
o nagrody wartości  
**5.000 zł.**  
razem 30 premji.  
I. premja wartości **1.000 zł.**  
II. premja wartości **600 zł.**  
III. premja wartości **400 zł.**  
dalsze 27 premji wartości 300,— zł.,  
które wystawione będą w restauracji Wicka Kujawskiego, ul. Fordońska 1 — na które uprzejmie zaprasza wszelkie kluby kreglarskie jak i amatorów. **Dobry Rzut!**  
**W. Kujawski.**  
Dziś w niedzielę o godz. 11 przed południem rozpocznie się oficjalne kulanie w kregle przy wzmocnionym koncercie. (17127)

**Parostatki** z powodu Regat kursują  
w niedzielę, dnia 1. 7. 1928 od godz. 12—3-ciej  
tylko do Czernska. 17080  
**LLOYD BYDGOSKI T. A.**

Dworcowa 7a    Telefon 340  
RESTAURACJA i WINIARNIA  
**Hotelu Boston**  
Kuchnia pierwszorzędna. — Najlepsze wódki, koniaki, likiery oraz wina krajowe i zagraniczne. — Fachowo pielęgnowane piwa. (17110)  
**Dancing**  
**KONCERT ARTYSTYCZNY ZESPOŁU P. DISSLERA**  
codziennie wieczorem do godziny 2 rano.

**PROSZEK MYDLANY** z PODARUNKAMI  
**POLAR**  
DRAWNIEM ZASTRZEŻONY FIRMY **JULIAN KRÓL**  
FABRYKA CHEM. BYDGOSZCZ  
**Mydło - glicerynowe** w opakowaniu po 1 tuz.  
**Mydło - twarde - Króla**  
**Mydło - szare - żarniste**  
**Mydło - Sapo - Kalinus** 42% tłuszczowe poleca  
**Julian Król**  
FABRYKA CHEMIZNA  
Bydgoszcz, Nowy Rynek 11  
Telefon 283.    17000

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 lamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 lam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% niższ. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie niższki upadają. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.